

Hlavní stránka

ZOO report 4/99

[Strategie Mniší hory získala uznání](#)

[Místo kanceláře nádrž pro rejnoky](#)

[Úspěch vyškovského Babiččina dvorečku](#)

[Obrázky z cest - Pretoria](#)

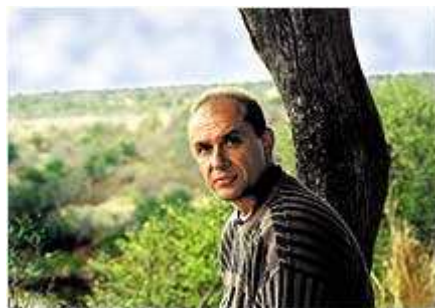
[Horké novinky](#)

[Želvy vroubené z brněnské líhně](#)

[Počet zvířat podmiňuje kvalita expozic](#)

[Zamyšlení](#)

[Zpět na ZOO report](#)

Strategie Mniší hory získala uznání

To, že je nově poznaná skutečnost hnacím motorem a chrání před byť sebenepatrnějším ukolébáním aktivity, jsem se jen utvrdil při své návštěvě Jihoafrické republiky. Nejen že jsem se na jednáních Světové organizace zoologických zahrad v Pretorii seznámil s mnoha významnými lidmi, ale důležité byly zejména jejich názory, mnohde už realizované, na koncepci moderních zoologických zahrad. Neshledal jsem totiž ve Strategii Zoo města Brna, že bychom za světovou špičkou v našich záměrech vážně pokulhávali. Jinak je

tomu pochopitelně s realizací jednotlivých projektů. V tom máme co dohánět. Je ale potěšitelné, že pokud jde o naši základní koncepci, je podle názorů předních odborníků opravdu výjimečná a hodna naplnění.

O tom, že je to možné, jsme se nakonec i přes nesrovnatelně menší investiční prostředky, které pro nás může i při nejlepší vůli Zastupitelstvo města Brna uvolnit (ve srovnání se světovými zoo), letos přesvědčili sami. Ani složitost prací, vždyť jde vlastně o ojedinělý model, nám nepřekazila dobudování nového pavilónu šelem, který se stane příštího roku na jaře po Tropicckém království dalším moderním objektem v naší zoo. Na jaře roku 2000 pak zahájíme budování dětské zoo. Nebude to pochopitelně naše jediná aktivita, připomínám ji však pro to, že se i nadále budeme soustřeďovat se zvýšeným úsilím na výchovnou a vzdělávací činnost dětí a mládeže. Tomu odpovídá i koncept nového, moderního oslovení nejmladší populace. Chceme při tom využít počítačové instruktážní programy i virtuální realitu. Stejně tak se budeme pochopitelně věnovat i už zavedeným a osvědčeným vzdělávacím akcím. Projekt Strategie Zoo města Brna se tak dostává do pohybu a nemám jiné přání, než abychom mohli i koncem roku 2000 říci, že se nám jeho část podařilo opět zrealizovat.

*MVDr. Martin Hovorka
ředitel Zoo města Brna*

Místo kanceláře nádrž pro rejnoky

Hovoříme-li s návštěvníky Stálé akvariijní výstavy Zoo města Brna, je pravdou, že mnozí připomenou naši novou expozici domácích ryb a koi kaprů i novou nádrž s brakickou flórou a faunou, ale základním námětem stále zůstává, kdy se nám podaří vybudovat v gotickém sklepení mořský svět ticha? Tuto otázku ještě aktualizuje výstava podmořských fotografií Michala Piškuly

probíhající v Galerii pod hladinou, tedy v prostorách budoucí expozice. I když je pochopitelné, že je naším přáním mořský svět co nejdříve realizovat, nezapomínáme ani na ostatní projekty SAV. Vzhledem k tomu, že už několik desítek let žije expozice na Radnické ze své vlastní podstaty, je nutné opravit či inovovat i stávající provoz.

V roce 2000 se sice přestěhuje můj psací stůl a počítač do méně atraktivní místnosti, než ve které jsou nyní, ale získáme tak prostor pro velkou nádrž (přibližně o obsahu jednoho tisíce litrů), do níž umístíme sladkovodní rejnoky. Do zbývajících rohů přibudou další akvária (2x 1 200 l a 2x 360 l), v nichž by našla svá bydliště příbuzná americká fauna. Rádi bychom také nákladem do tří set tisíc korun přebudovali vstupní část expozice, kde bychom nahradili malá akvária velkými asi osmi nádržemi o obsahu od pěti set do tisíce litrů. Nutná pak ovšem bude oprava technického zázemí včetně rozvodných sítí. V roce následujícím by pak mělo dojít i k renovaci ostatních částí expozice. Alfou a omegou realizace našich záměrů ovšem budou jako vždy finanční prostředky, věřím však, že na nás Zastupitelstvo města Brna nezapomene.

Zdeněk Vrátný

vedoucí SAV Zoo města Brna

Úspěch vyškovského Babiččina dvorečku

Nejen exotickými zvířaty se musí prezentovat úspěšná zoologická zahrada. Ve Vyškově na Moravě se rozhodli, že místo chovu divácky atraktivních a exotických divokých zvířat, se zaměří na druhy na první pohled docela obyčejné. Tedy takové, které zabydlují či ještě donedávna zabydlovaly hospodářská stavení selských usedlostí, a které byly pro starší generace každodenním zjevem. Ve vyškovském zooparku se na původní primitivní plemena domácích a hospodářských zvířat zaměřili, jako jediná zoo v tehdejší Československu, už před téměř pětaticeti lety, tedy v době svého vzniku. Na místě je připomenout, že bez chovatelských úspěchů pracovníků Zoo Vyškov by oni prapředci dnešního skotu, vepřů, ale i drůbeže pravděpodobně vyhynuli. Nešlo by ovšem jen o jeden z mnohých smutných zápisů do světové knihy úbytků, ale i o ztrátu, která by postihla přímo agrární sféru.

„Námítka, že chováme druhy již z hospodářského hlediska dávno překonané, nevýhodné a dostatečně nevýnosné, je velkým omylem. Naopak. Životnost některých přešlechtěných forem zvířat, ale i hospo-dářských rostlin klesá, a proto je nutné k posílení jejich životaschopnosti a produkti-vity využívání genetických materiálů jejich původních forem,“ ochotně vysvětlil ředitel úspěšné Zoo Vyškov Josef Kachlík. O společenském uznání této aktivity svědčí i to, že v minulých dnech obdržela Zoo Vyškov za projekt Babiččin dvoreček dar od nakladatelství Fortuna.

Nemalý podíl na tomto ocenění má i skutečnost, že vyškovští patří mezi ta zoo, které umožňují svým návštěvníkům, zejména těm nejmladším, přímý kontakt s vybranými druhy zvířat. Tento druh vzdělávací a výchovné činnosti totiž celosvětová koncepce moderních zoologických zahrad přímo přikazuje.

Petr Bláha

oddělení pro styk s veřejností

Obrázky z cest - Pretoria

Hostitelem 54. výročního zasedání WZO byla v letošním roce National Zoological Gardens of South Afrika v Pretorii v Jihoafrické republice. Pro mnohé účastníky to byla prvá možnost seznámit se s faunou a florou této vzdálené oblasti. Organizátoři proto připravili pro účastníky konference náročný program. Před a po zasedání byla možnost se zúčastnit studijních exkurzí do čtyř velmi zajímavých částí JAR. Kalahari Desert Tour vedla do severozápadní části země do Kalahari Gemsbok National Park, kde mohli účastníci pozorovat vedle velkých stád polopouštních antilop jako jsou oxryi jihoafričtí, antilopy skákavé a buvolci stepní i lvy, gepardy a velké množství ptáků. Naproti tomu účastníci Garden Route Tour viděli velké množství slonů v Addo Elephant National Park, ale seznámili se i s faunou jižního mořského pobřeží a horských pásem mezi Port Elizabeth a Cape Town. Vedle jeřábů rajských a damanů kapských mohli v mořských zátokách pozorovat velryby připlouvající z chladných vod Antarktidy a u Simon's Town i hnízdící tučňáky brýlové.

Exkurze Kwazulu-Natal Tour byla rájem pro ornitology, kteří v několika národních parcích mohli vidět až 300 druhů ptáků. Kruger National Park Tour pak poskytla možnost dlouhodobě a podrobně sledovat život nejtýpčtějších velkých afrických savců jako slonů afrických, nosorožců širokohubých, žiraf, lvů, búvolů kaferských, impal a kudu velkých. Hlavní část zasedání konference pak probíhala v Pilanesberg National Reserve. Zde bylo možné pozorovat přímo z oken a teras zasedacích místností pakoně žíhané, prasata bradavičnatá a hrochy. Poprvé se konference této organizace jako „Member for Election“ zúčastnili i zástupci zoo Brno, ředitel MVDr. M.Hovorka a RNDr. B. Král, CSc, kteří seznamovali účastníky konference nejen se Zoologickou zahradou města Brna, ale i s městem Brnem a jižní Moravou.

text a foto: RNDr. Bohumil Král, CSc

Horké novinky

Galerie pod hladinou

Výstava bezmála sta podmořských fotografií ing. Michala Piškuly zahájila v polovině října novou aktivitu brněnské zoologické zahrady. Vznik Galerie pod hladinou, která je v gotickém sklepení pod Stálou akvarijní výstavou (SAV) na Radnické ul., tedy v samotném centru Brna, iniciovala snaha uvedení zoo, přiblížit Brňanům i návštěvníkům moravské metropole prostory, ve kterých má v blízkém časovém horizontu vyrůst jedinečný svět moří a oceánů. Za prvních čtrnáct dnů výstavu Moře pod radnicí navštívilo na jeden tisíc lidí.

Květy mají v Brně Ketty

Mezi desítkami letošních novorozenců si v brněnské zoologické zahradě vydobyla výsostně postavení, alespoň v očích čtenářů jednoho z nejrozšířenějších týdeníků v České republice, malá paviánka anubi. Redakce Květů, které vycházejí ve státičových nákladech, si v rámci letošních oslav Dne zvířat vyhlédla právě malou opičku z Mniší hory a stala se její kmotříčkou. Jediným tvorem mezi více než jedním stem účastníků slavnostních okamžiků, který nezpozorněl ani při bouchání zátek šampaňského, byla právě Ketty.

Zoo report: P. F. 2000

Už popáté dostáváte do rukou Zoo report, čtvrtletník brněnské zoologické zahrady, a to v čase spojeném s příjemným zvykem popřát přátelům nejen Veselé Vánoce, ale také mnoho úspěchů v Novém roce. Velice rádi vám P. F. 2000 touto cestou zasíláme, ovšem s malou prosbou. Vzhledem k tomu, že nás všechny spojuje poctivý vztah k ostatním spoluobytelům Modré planety, popřejte za nás i vašim vzácným i méně vzácným svěřencům všech druhů. Svět sice patří nám, ale nám všem.

Želvy vroubené z brněnské líhně

Není potřeba zdůrazňovat, že každá zoologická zahrada na světě má svá specifika, kterými se ráda pochlubí. Mniší hora v Brně není výjimkou. Je pochopitelné, že řeč

bude o Tropic­kém království. Ne však o tom, že je tento rekonstruovaný moderní a záviděníhodný pavilón chlou­bou jak zoo, tak Brňanů, ale o mnohem méně nápadné, přesto zásadní práci chovatelského týmu v tomto expozičním ráji plazů a obojživelníků. Zoologická zahrada města Brna chová v současnosti deset druhů želv. Úspěchem je, že dva z nich - želvu egyptskou a želvu vroubenou se na Mniší hoře daří úspěšně rozmnožovat. Je možné říci, že u druhé z nich je možné odchovy vzhledem k velkému množství zdravých jedinců považovat nejen v rámci českých a slovenských zoo za zcela výjimečné. Připomeňme si, že je želva vroubená mezi těmi evropskými největším druhem. Její krunýř může dosáhnout délky až pětatřiceti centimetrů a vážit i pět kilogramů. Od roku 1995 odchováli v Brně již pětapadesát mláďat a nejstarší z nich už měří patnáct centimetrů a váží půl kilogramu.

Úspěch chovatelů je o to záslužnější, že je tato želva vzhledem k malému mozaikovitému areálu, na němž se vyskytuje (centrum je v Řecku na jih od Olympu, ojediněle výskyty na Sardinii a v Toskánsku), také druhem velmi zranitelným. Vesměs se totiž jedná jen o izolované autochtonní populace, které jen velmi obtížně vzdorují devastaci jejich původního biotopu. Pozitivní je, že v posledních letech již většina evropských zemí alespoň legislativně přehodnotila svůj vztah k životnímu prostředí a k ochraně živočišných druhů - želvy nevyjímaje. Nejvyšší stupeň ochrany zaručuje právě želvě vroubené zapsané v Červené knize IUCN ohrožených druhů mj. Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a také Dohoda o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy (CITES). Brněnští chovatelé jsou připraveni posílit, v rámci připravovaného programu EEP, populaci želv vroubených v jejich domovině.

Michal Balcar, chovatel

Počet zvířat podmiňuje kvalita expozic

To nejhorší, co může kteroukoliv zoologickou zahradu, která se chce zařadit mezi moderní, naučná, výchovná a chovatelsky plnohodnotná zařízení svého typu, potkat, je ztráta koncepce středně i dlouhodobě orientovaného časového horizontu. Mezi takto postižené zoo patřila bohužel ještě před dvěma roky i Mniší hora. Proto je jasné, že vypracování strategie jejího rozvoje považují jako její zoologický ředitel za nejvýznamnější krok, který jsme letos učinili. A nejen to, potěšitelné je, že už začínáme naši novou expoziční koncepci i realizovat. Jejimi významnými součástmi jsou jak Tropic­ké království, tak i dokončovaný pavilón levhartů a tygrů. Hovoříme-li však o současném rozvoji, je nutné připomenout i řadu dalších aktivit, které jsou jeho nezastupitelnou součástí. Mezi ně patří i doplňování těch druhů zvířat, které budou faunu z evolučně zajímavých oblastí prezentovat. Připomenout mohu, co už máme, mj. takiny, jihoamerické maryl, kapybary i nandu, kočku pouštní, ledního medvěda atd. K nim v brzké době na základě našich nedávných dohod uzavřených s řediteli významných světových zoo v jihoafrické Pretorii při zasedání Světové organizace zoologických zahrad přibudou další. Kupříkladu k našim pouštním kočkám přibudou dva samci (ze Zoo Berlín), dovezeme nové zebry Grévyho, asijského osla kianga a osel somálský dostane kolegu (z Tierparku Berlín). Atraktivní bude pár levhartů cejlonských (Zoo Colombo) a velkému zájmu se budou těšit i makaci japonští (Zoorosia Yokohama).

Veškeré přírůstky jsou pochopitelně podmíněny přípravou kvalitních expozičních ploch. Kromě už zpracovaných projektů čtyř základních komplexních expozic (Beringia, Karibik, Wallasova linie a Africké savany), chceme Mniší horu obohatit o velice atraktivní včlenění umělé říčky s kaskádovitými tůněmi obývanými rybami moravské řeky od pramenišť až po dolní tok. O velikosti komplexního projektu chovatelské části Strategie Zoo města Brna bude i skutečnost, že v případě úspěšného dokončení našeho střednědobého záměru bude na Mniší hoře 131 expozic s 1 800 jedinci, kteří budou zastupovat 400 druhů zvířat.

RNDr. Bohumil Král, CSc.

zoologický ředitel

Zamyšlení

Pouhý rok nám zbývá k tomu, abychom do třetího tisíciletí, které by mělo realizovat naše velmi protichůdné představy, vstoupili. Proč protichůdné? I když obecně víme, že naše

planeta dostávala a stále ještě dostává od nás, od lidí pořádně zabrat, bohužel si mnozí z nás uvědomíme, že nejsme jedinými obyvateli Země pouze tehdy, zachutná-li nám nějaká kulinářská specialita a začneme-li pátrat po jejím původu. Pak ke svému překvapení zjistíme, že pojidáme spoluobyvatele Země o jehož existenci jsme neměli dosud ani tušení. Úsměvně jedovatá poznámka, ovšem jen do okamžiku, kdy dojde ke generalizaci příčin a důsledků. Obecně vzato, stále narůstajícímu hltavému požitkářství lidstva padají ročně za oběť statisíce hektarů nenahraditelných pralesů i tisíce druhů živočichů, z nichž jen malá část ještě přežívá v zooparcích.

Člověk prostě s bezmeznou vynalézavostí řadí na Modré planetě tak, jako by patřila pouze jemu. Odmítá se totiž smířit s triviální myšlenkou, že mezi nejhroženější druhy třetího tisíciletí patří právě on. Nejde jen o otázku bohatých jídelních stolů a na druhé straně hladomorů, ale i o dýchatelnost ovzduší, šetření přírodními zdroji atp. Věda a technika konce dvacátého století sice dokáže zázraky, ale panovačnost svého tvůrce a realizátora bohužel zvládnout nedokáže. Potud pesimistické vidění současnosti. Existuje ale našťástí stále se rozšiřující skupina lidí, kteří poslední zvonění berou zcela vážně a nejen to, také pro záchranu planety a lidstva něco činí. A jejich myšlenky stále důrazněji oslovují i širokou veřejnost. Věřme, že tato spásonosná cesta bude mít vzrůstající trend. Třetí tisíciletí by pak lidstvu mohlo dát časový prostor na to, aby napravilo vše, co se jen napravit dá. Měli bychom si totiž uvědomit, nebylo-li by škoda druhu Homo sapiens páchajícího o vlastní vůli hromadnou sebevraždu, pak výjimečné Modré planety rozhodně ano.

Petr Urbánek

© ZOO Brno, 1998

webmaster: Česká vydavatelská pro internet, s. r. o. /webhouse.cz/